

Què preocupa els estonians

El segon diumenge de setembre, 300.000 persones es reunien a Tallinn, la capital d'Estònia, per demanar la independència. Durant sis hores, un de cada tres estonians participà en la més gran concentració esdevinguda en aquella república bàltica.

Joan Crusellas

Les respostes a la pregunta ¿què preocupa els estonians? no foren encoratjadores. I encara que la majoria cridava a favor de la *perestroika*, només alguns estaven disposats a fer files a favor del procés.

Aquesta actitud era, evidentment, conseqüència del fastigueig, el cansament i la indiferència que la gent ha anat acumulant durant dècades.

Sortosament, a Estònia la situació és millor. La llargament esperada reestructuració i obertura, ha arribat per fi. Usualment, els estonians estan considerats com a reservats, conservadors, i, potser, pessimistes. Però aquestes característiques els han ajudat a sobreviure temps encara pitjors.

Els estonians s'adonen que al costat de la gegantina Unió Soviètica són com un nan, la influència del qual en la maquinària central de l'estat, a Moscou, és purament simbòlica.

Com en dècades anteriors, els estonians encara han de sentir-se aprensius als ministres definidors de la llei confortablement asseguts en les línies anti-econòmiques anteriors, contemplant els recursos humans i materials del país com a il·limitats. Tot i haver-se adoptat algunes altes decisions per a donar a les autoritats locals una major paraula en les seves pròpies qüestions, la cosa encara és lluny d'arribar a perfecta. Fins fa molt poc, per exemple, Estònia no tenia el dret de canviar els noms dels seus propis diaris, sense autorització de Moscou.

Sensibles

Les nacions petites són molt sensibles a tot allò que constreny la seva llengua i

cultura. Una il·lustració gràfica en foren els esdeveniments de Nagorny Karabakh, la regió disputada entre les repúbliques soviètiques meridionals d'Armènia i Adzerbaidjan, en la qual s'han comès equivocacions severes en les relacions interètniques i econòmiques. El cens de població del 1959 al 1979 demostra que la participació dels armenis a Nagorny-Karabakh ha baixat del 84,4 per cent al 75,8 per cent. Però no necessitem viatjar per a trobar exemples de frustració: algunes nacions incloses dins d'Estònia, com els livonians i els votiaks, han desaparegut totalment de la terra.

Aquesta és la raó per la qual els estonians miren, afectats, el resultat de cada cens nou. La participació dels indígenes en la població d'Estònia, va decreixent, gradualment. Acompanyat

de la injustícia social, això ha conduït a un descontentament seriós dels estonians. A Tallinn, la capital d'Estònia, els estonians no arriben al cinquanta per cent.

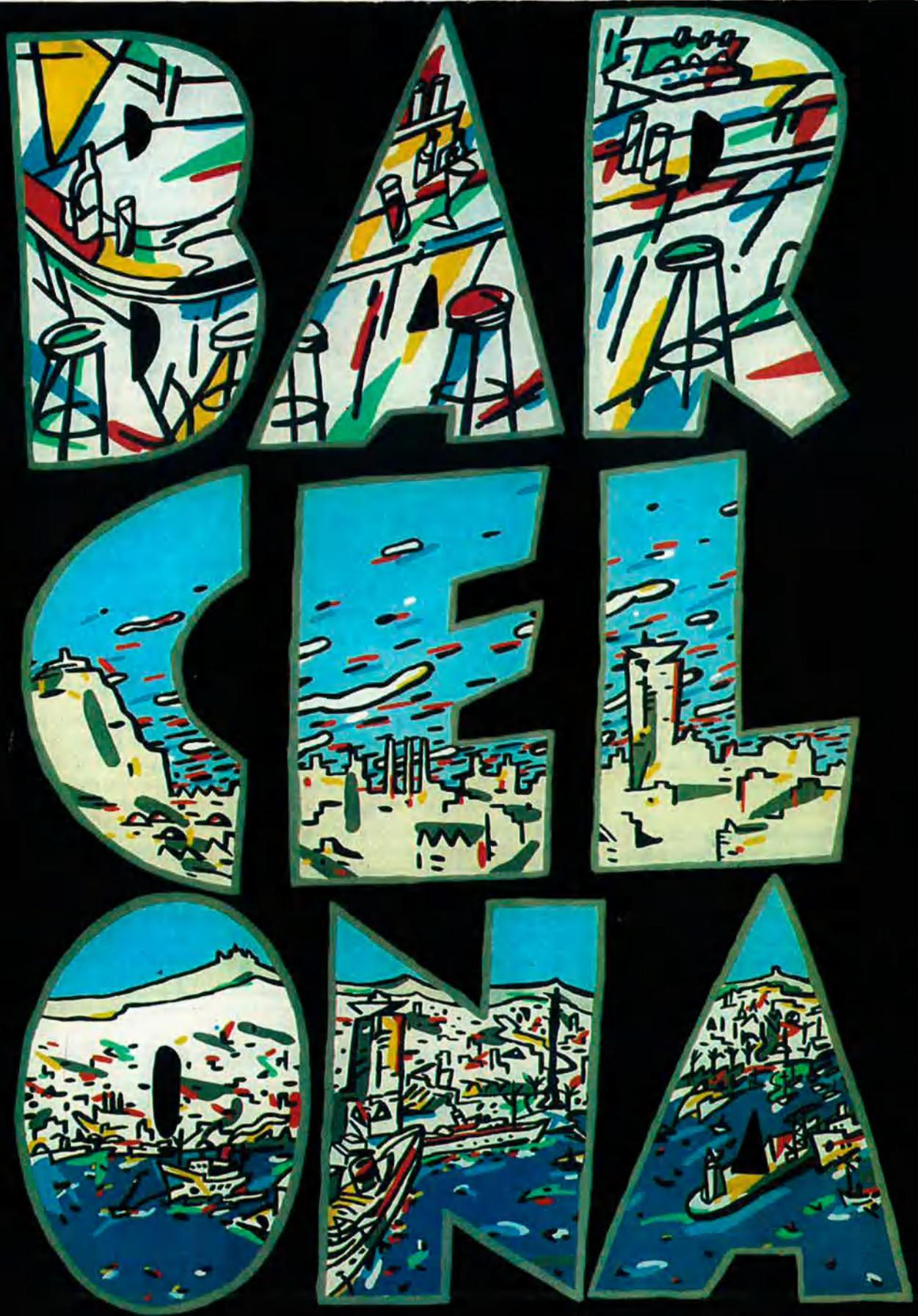
El 1986, dos terços dels pisos nous de Tallinn, amb tot el confort modern, van anar a parar a gent no estoniana, immigrada. Tres quartes parts de la gent que ha pogut millorar les condicions de la seva vivenda, tampoc són d'Estònia.

Aquesta immigració, a gran escala, no ha estat justificada econòmicament. Ben al contrari: aquesta política criminal ha deixat completament desmembrades moltes parts de Rússia, sense la mà d'obra que allà necessiten tant. A la regió de Kalinin (Prússia), només un 9 per cent de les granges col·lectives té prou personal, mentre que a la regió de Pskov la xifra és encara més baixa. Alhora, l'economia estoniana pateix sota les grans indústries del metall i l'energia, amb equipament obsolet i manca de mà d'obra qualificada. I no empra el potencial científic local. Per damunt d'això, els productes d'aquestes indústries no són necessaris, ni a Estònia ni a la seva àrea d'influència.

El 61 per cent de la indústria estoniana està subordinada als grans coscos de la Unió, i al Nord-Est d'Estònia, aquesta xifra excedeix el 80,

Vista de Tallinn, capital de la república d'Estònia, i del port.

és teva

mentre el 31 per cent és dirigit conjuntament per cossos de la Unió i cossos locals. I és evident que inclús en el futur pròxim el govern d'Estònia no podrà conformar la indústria i economia d'Estònia d'acord amb les necessitats dels seus habitants.

El govern estonià ha d'estar constantment a la defensiva per a prevenir un empitjorament de la situació. Més aviat que no tard, falla a fer-ho, cosa que només serveix per a tibar més les tensions existents. Temporalment, hi ha hagut, també, algun èxit. Un bon exemple n'és la planificació minera de la fosforita a la regió de Rakvere, que va ser aturada després d'una forta pressió popular. Ara, la seva tasca principal consistirà a preservar l'entorn natural d'Estònia. Així, s'han fet obres grandioses de cost però innacceptables tecnològicament i ecològica. Estònia és rica en recursos minerals però han de ser utilitzats sensiblement i amb seguretat ecològica. El destí de les regions petites no té interès per als ministres de la gegantesca Unió Soviètica.

A causa de la pràctica usual de la Unió Soviètica, que té tota mena de recursos naturals, el sistema només provoca misèria a les entitats locals. El fet que terra i mineral només tinguin preu teòric a la Unió és la causa de la seva utilització poc raonable i del seu malgastament.

Segons el professor Loit Reintam, la mitjana del preu per a terrenys, a Estònia, és de 53.750 rubles per hectàrea a la regió de Rakvere, que fa un total de 63 bilions de rubles. El preu real és de 6,8 bilions de rubles. Si el Ministeri de la Unió per a fertilitzants mine-

Dos obrers netegen de residus la badia de Tallinn, al Bàltic.

rals hagués de pagar aquesta quantitat i indemnitzar per l'aigua pol·lucionada, segurament s'hi repensaria abans de tirar endavant l'explotació de la fosforita a la regió. Amb el sistema actual, aquesta activitat econòmica no rutlla. Malgrat que la Unió Soviètica ha adoptat lleis molt progressistes per a la conservació de la natura, aquestes, en general no són observades.

Molt probablement, l'estiu que ve els llocs de Pärnu i Riga, que són les platges més grans de l'àrea bàltica, estaran

tancades a causa de la pol·lució de les respectives badies.

Pol·lució

Deixats anar a la badia de Tallinn per la fàbrica de polpa i paper, van al Bàltic cada dia 28.000 metres cúbics de deixalla tecnològica. La del paper inclou 58 tones d'orgànics pol·lucionants i prop de 14 de líquids. La pol·lució bacteriològica, prop de la fàbrica, excedeix centenar de vegades els límits autoritzats.

El 1986, la planta química Meardu va descarregar a l'atmosfera més de 7.000 tones de fluorina, sulfur i nitrogen. La suma dels pol·lucionants atmosfèrics al Nord-Est d'Estònia arriba a 800.000 tones l'any, fent un dany ecològic de més de 40.000.000 de rubles. Desgraciadament, aquesta llista està lluny de ser completa.

Durant molts anys la informació sobre l'estat de l'entorn ha estat esquemàtica, contradictòria i parcial a la Unió Soviètica.

I no és possible protegir l'entorn sense canvis radicals en el govern de la segona potència mundial.

Aquestes són les raons per les quals, els estonians, la població sencera de la República Soviètica d'Estònia, fan suport a l'actual colp de timó vers la reestructuració i l'obertura de la Unió Soviètica.

I així és com Estònia es va submergint lentament dins el no-res. I es queda sense homes, sense terra, sense mar i sense aire. Envaïda pels russos. «Els russos som nosaltres», s'ha hagut de sentir més d'un estonià. □

El nacionalisme és a debat

SUMARI:

- Editorial-Presentació: SOBIRANIA, ÈTICA I TRANSPARÈNCIA
- ENTREVISTA A SALVADOR CARDÚS
- DOSSIER EUSKADI
- El nacionalisme a les Illes
Damià Pons
- Nacionalisme: la utopia pragmàtica
Xavier Duran
- Camins d'Enfortiment
Josep M. Esquirol i Calaf
- Ràdio? La Nacional
Jordi Margarit
- Universitat eina clau pel redreçament nacional
Daniel Panyella